

การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต (การรับสินบน)

สำนักงาน ก.ค.ศ. ได้กำหนดเกณฑ์สำหรับใช้ในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประเด็น “การรับสินบน ของการดำเนินงานหรือปฏิบัติหน้าที่” ในกระบวนการ “การจัดซื้อจัดจ้าง โดยวิธีการเฉพาะเจาะจง” โดยพิจารณาจาก 2 ปัจจัย คือ ด้านโอกาสและด้านผลกระทบ ดังนี้

1. โอกาสที่จะเกิด (Likelihood) พิจารณาความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยง ในช่วงเวลาหนึ่ง ในรูปของความถี่ หรือความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์นั้น ๆ

2. ผลกระทบ (Impact) การวัดความรุนแรงของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากความเสี่ยงนั้น โดยสามารถแบ่งเป็นผลกระทบทางการเงินและผลกระทบที่ไม่ใช่การเงิน

ตารางที่ 1 เกณฑ์โอกาสที่จะเกิดการทุจริต (Likelihood)

โอกาสที่จะเกิดการทุจริต (Likelihood)	
5	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตมากกว่า 25 ครั้งต่อปี
4	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน 20 ครั้งต่อปี
3	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน 15 ครั้งต่อปี
2	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน 10 ครั้งต่อปี
1	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน 5 ครั้งต่อปี

ตารางที่ 2 เกณฑ์ผลกระทบ (Impact) ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)

ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)	
5	เกิดความเสียหายต่อรัฐเจ้าหน้าที่ถูกลงโทษซึ่งมีความผิดเข้าสู่กระบวนการทางยุติธรรม
4	ภาพลักษณ์ของหน่วยงานติดลบเรื่องความโปร่งใส สื่อมวลชน สื่อสังคมออนไลน์ ลงข่าวอย่างต่อเนื่อง และสังคมให้ความสนใจ
3	หน่วยตรวจสอบของหน่วยงาน หรือหน่วยตรวจสอบจากภายนอกเข้าตรวจสอบข้อเท็จจริง
2	ปรากฏข่าวลือที่อาจพาดพิงคนภายในหน่วยงาน มีคนร้องเรียน แจ้งเบาะแส
1	แทบจะไม่มี

ตารางที่ 3 เกณฑ์วัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score)

Risk Score					
โอกาสเกิด	ผลกระทบ				
	1	2	3	4	5
5	สูง	สูง	สูงมาก	สูงมาก	สูงมาก
4	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก	สูงมาก
3	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก
2	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูงมาก
1	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

สีเขียว หมายถึง ความเสี่ยงระดับต่ำ

สีเหลือง หมายถึง ความเสี่ยงระดับปานกลาง

สีส้ม หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูง

สีแดง หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูงมาก

**การประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ
ประเด็นการรับสินบนจากการดำเนินงานหรือปฏิบัติหน้าที่**

สำนักงาน ก.ค.ศ. ได้ระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ (การรับสินบนจากการดำเนินงานหรือปฏิบัติหน้าที่) โดยการอธิบายรายละเอียดเหตุการณ์ที่มีโอกาสเกิดความเสี่ยงว่ามีรูปแบบพฤติการณ์การทุจริต ในแต่ละขั้นตอนในการดำเนินงานของกระบวนการงาน “การจัดซื้อจัดจ้าง โดยวิธีการเฉพาะเจาะจง” ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร เมื่อระบุประเด็นความเสี่ยงในแต่ละขั้นตอนแล้วให้พิจารณาและให้ค่าคะแนนความเสี่ยง โดยพิจารณา จาก 2 ปัจจัย คือ โอกาสที่จะเกิดการทุจริต (Likelihood) ความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) เพื่อนำมาจัดลำดับ ความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต(Risk Score) ว่าอยู่ในระดับสูงมาก สูง ปานกลาง หรือต่ำ ตามเกณฑ์ที่กำหนด ไว้ในขั้นตอนที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 4 การระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประเด็นการรับสินบนจากการดำเนินงานหรือปฏิบัติหน้าที่การให้คะแนนความเสี่ยงการทุจริต และระดับความรุนแรงของความเสี่ยง

ความเสี่ยงการทุจริตในการจัดซื้อ จัดจ้าง					
กระบวนการ การจัดซื้อจัดจ้าง โดยวิธีการเฉพาะเจาะจง ตามมาตรา 56 (2) ข การจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่มีการผลิตจำหน่าย ก่อสร้าง หรือให้บริการทั่วไป และมีวงเงินในการจัดซื้อจัดจ้างครั้งหนึ่งไม่เกินวงเงินตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (ไม่เกิน 500,000 บาท)					
ที่	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็น/เหตุการณ์ ความเสี่ยงการทุจริต	Risk Score (L x I)		
			Likelihood	Impact	Risk Score
1.	การขอซื้อหรือขออนุมัติจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจง ตามมาตรา 56 (2) ข (ไม่เกิน 500,000 บาท)				
	จัดทำบันทึกประมาณการขอซื้อหรือขออนุมัติจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจง ตามมาตรา 56 (2) ข (ไม่เกิน 500,000 บาท) เสนออธิบดีกรมการปกครองหรือผู้รับมอบอำนาจ เพื่อพิจารณาอนุมัติ	ไม่มี	-	-	-
2.	กำหนดรายละเอียดร่างขอบเขตของงาน (Terms of Reference : TOR) และกำหนดราคากลาง				
	จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดร่างขอบเขตของงาน (TOR) และคณะกรรมการกำหนดราคากลาง	แต่งตั้งคณะกรรมการที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับ ผู้ขาย/ผู้รับจ้าง ซึ่งอาจก่อให้เกิดการกำหนดร่างขอบเขตของงาน (TOR) ที่เอื้อประโยชน์	5	2	สูง
	คณะกรรมการกำหนดร่างขอบเขตของงาน กำหนดร่างขอบเขตของงาน (TOR)	กำหนดร่างขอบเขตของงาน (TOR) เอื้อประโยชน์ กับ ผู้ขาย/ผู้รับจ้าง เว้นแต่ กรณีมีลักษณะเดียว	5	5	สูงมาก
	คณะกรรมการกำหนดราคากลาง กำหนดราคากลาง	ไม่มี	-	-	สูง

ความเสี่ยงการทุจริตในการจัดซื้อ จัดจ้าง

กระบวนการงาน การจัดซื้อจัดจ้าง โดยวิธีการเฉพาะเจาะจง ตามมาตรา 56 (2) ข การจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่มีการผลิต
จำหน่าย ก่อสร้าง หรือให้บริการทั่วไป และมีวงเงินในการจัดซื้อจัดจ้างครั้งหนึ่งไม่เกินวงเงิน
ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (ไม่เกิน 500,000 บาท)

ที่	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็น/เหตุการณ์ ความเสี่ยงการทุจริต	Risk Score (L x I)		
			Likelihood	Impact	Risk Score
3	การขอซื้อขอจ้างพร้อมขออนุมัติแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ				
	จัดทำบันทึกข้อความรายงานขอซื้อขอจ้าง และแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ ผ่านหัวหน้าเจ้าหน้าที่เสนออธิบดีกรมการปกครอง หรือผู้รับมอบอำนาจ เพื่อพิจารณาอนุมัติ	แต่งตั้งคณะกรรมการที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย กับผู้ขาย/ผู้รับจ้าง ซึ่งอาจก่อให้เกิดการตรวจรับไม่ตรงกับร่างขอบเขตของงาน (TOR) หรือการกำหนดวันตรวจรับไม่ตรงตามความเป็นจริง	5	2	สูง
4.	การรายงานผลการพิจารณา และอนุมัติการสั่งซื้อสั่งจ้าง และประกาศผู้ชนะการเสนอราคา				
	จัดทำบันทึกข้อความรายงานผลการพิจารณาและอนุมัติการสั่งซื้อสั่งจ้าง และประกาศ ผู้ชนะการเสนอราคา ในระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) ผ่านหัวหน้าเจ้าหน้าที่ เสนออธิบดีกรมการปกครองหรือผู้รับมอบอำนาจ เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบและอนุมัติ	ไม่มี	-	-	-
5.	การตรวจรับพัสดุ				
	คณะกรรมการตรวจรับพัสดุ ตรวจรับพัสดุของ ผู้ขาย/ผู้รับจ้าง ให้เป็นไปตาม ใบสั่งซื้อ/สัญญาจ้าง	คณะกรรมการตรวจรับพัสดุ ตรวจรับงานไม่ตรง ตามร่างขอบเขตของงาน (TOR) โดยอาจมีการลดทอนคุณลักษณะหรือเปลี่ยนแปลงวันตรวจรับ เพื่อเอื้อประโยชน์แก่ ผู้ขาย/ผู้รับจ้าง	5	5	สูงมาก

การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ

ประเด็นการรับสินบนจากการดำเนินงานหรือปฏิบัติหน้าที่

สำนักงาน ก.ค.ศ. ดำเนินการจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประเด็นการรับสินบนจากการดำเนินงานหรือปฏิบัติหน้าที่ โดยการนำประเด็น/เหตุการณ์ ความเสี่ยงการทุจริตในแต่ละขั้นตอน ของกระบวนการ มาพิจารณาจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยง เพื่อกำหนดมาตรการหรือแนวทางในการป้องกัน ควบคุม และลดโอกาสความเสี่ยงการทุจริต ดังนี้

ตารางที่ 5 แผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ

แผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567			
ประเด็นการรับสินบนจากการดำเนินงานหรือปฏิบัติหน้าที่			
กระบวนการ การจัดซื้อจัดจ้าง โดยวิธีการเฉพาะเจาะจง ตามมาตรา 56 (2) ข การจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่มีการผลิต จำหน่าย ก่อสร้าง หรือให้บริการทั่วไป และมีวงเงินในการจัดซื้อจัดจ้างครั้งหนึ่งไม่เกินวงเงินตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (ไม่เกิน 500,000 บาท)			
ที่	ประเด็น เหตุการณ์ความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการ ในการบริหารจัดการความเสี่ยง	ผู้รับผิดชอบ
1	คณะกรรมการกำหนดร่างขอบเขตของงาน (TOR) เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้ขาย/ผู้รับจ้าง ซึ่งอาจก่อให้เกิดการกำหนดร่างขอบเขตของงาน (TOR) ที่เอื้อประโยชน์ต่อกัน (Risk Score: สูง)	การแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดร่างขอบเขตของงาน (TOR) ให้สอบทานประวัติ และต้องแจ้งให้ผู้ถูกแต่งตั้งทราบ ก่อนการมีคำสั่งเพื่อรับรองตนเองอีกครั้งหนึ่ง	สล. (บคส.)
2	คณะกรรมการกำหนดร่างขอบเขตของงาน (TOR) กำหนดร่างขอบเขตของงานเอื้อประโยชน์กับผู้ขาย/ผู้รับจ้าง (Risk Score: สูงมาก)	การแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดร่างขอบเขตของงาน (TOR) ให้แต่งตั้งจาก สำนัก/กอง หรือ กลุ่มงาน/ฝ่ายงาน อื่น ๆ ซึ่งมีความรู้ และความเชี่ยวชาญด้านนั้น ๆ ร่วมด้วย เพื่อสร้างบุคคลที่ 3 (Third party) ในการกำหนดร่างขอบเขตของงาน (TOR) ที่ไม่เอื้อประโยชน์ต่อผู้ขาย/ผู้รับจ้าง รายใดรายหนึ่ง	สล. (บคส.)
		สร้างที่ปรึกษาที่มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับ การกำหนดร่างขอบเขตของงาน (TOR) สำหรับให้คำแนะนำในการกำหนดร่างขอบเขตของงาน (TOR) ให้เป็นไปด้วยความถูกต้องและไม่ขัดต่อกฎหมายหรือระเบียบที่เกี่ยวข้อง	สล. (บคส.)
		สร้างเครื่องมือ/คู่มือ การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเงิน การพัสดุ และการบัญชี เพื่อเป็นแนวทางสนับสนุนการปฏิบัติงานสำหรับลดข้อผิดพลาดและ เป็นแนวทางปฏิบัติป้องกันการทุจริต	สล. (บคส.)

แผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567			
ประเด็นการรับสินบนจากการดำเนินงานหรือปฏิบัติหน้าที่			
กระบวนการ การจัดซื้อจัดจ้าง โดยวิธีการเฉพาะเจาะจง ตามมาตรา 56 (2) ข การจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่มีการผลิต จำหน่าย ก่อสร้าง หรือให้บริการทั่วไป และมีวงเงินในการจัดซื้อจัดจ้างครั้งหนึ่งไม่เกินวงเงินตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (ไม่เกิน 500,000 บาท)			
ที่	ประเด็น เหตุการณ์ความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการ ในการบริหารจัดการความเสี่ยง	ผู้รับผิดชอบ
3.	คณะกรรมการตรวจรับเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้ขาย/ผู้รับจ้าง ซึ่งอาจก่อให้เกิดการตรวจรับ ไม่ตรงกับร่างขอบเขตของงาน (TOR) หรือ การกำหนดวันตรวจรับ ไม่ตรงตามความเป็นจริง (Risk Score: สูง)	การแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจรับ ให้สอบทานประวัติและต้องแจ้งให้ผู้ถูกแต่งตั้งทราบ ก่อนการมีคำสั่งเพื่อรับรองตนเองอีกครั้งหนึ่ง	สล. (บคส.)
4.	คณะกรรมการตรวจรับพัสดุตรวจรับงาน ไม่ตรงตามร่างขอบเขตของงาน (TOR) โดยอาจมีการลดทอนคุณลักษณะหรือเปลี่ยนแปลงวันตรวจรับเพื่อเอื้อประโยชน์แก่ ผู้ขาย/ผู้รับจ้าง (Risk Score: สูงมาก)	การแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจรับ ให้แต่งตั้งจาก สำนัก/กอง หรือ กลุ่มงาน/ฝ่ายงาน อื่น ๆ ซึ่งมีความรู้และความเชี่ยวชาญด้านนั้น ๆ ร่วมด้วย เพื่อสร้างบุคคลที่ 3 (Third party) ในการตรวจรับ ที่ไม่เอื้อประโยชน์ต่อผู้ขาย/ผู้รับจ้าง รายใดรายหนึ่ง	สล. (บคส.)
		สร้างที่ปรึกษาที่มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับ การตรวจรับพัสดุ สำหรับให้คำแนะนำในการ ตรวจรับพัสดุให้ เป็นไปด้วยความถูกต้องและ ไม่ขัดต่อกฎหมายหรือระเบียบที่เกี่ยวข้อง	สล. (บคส.)
		สร้างเครื่องมือ/คู่มือ การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเงิน การพัสดุ และการบัญชี เพื่อเป็นแนวทางสนับสนุน การปฏิบัติงานสำหรับลดข้อผิดพลาดและ เป็นแนวทางปฏิบัติป้องกันการทุจริต	สล. (บคส.)